

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

2018 йил 25 июнь, ДУШАНБА

Газета 1966 йил
1 июлдан
чиқа бошлаган

ШАҲАР ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ КУНДАЛИК ГАЗЕТАСИ

№ 117 (13.714)

Баҳоси эркин нарҳда

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ҚАРОРИ

ОДАМНИНГ ИММУНИТЕТ ТАНҚИСЛИГИ ВИРУСИ КЕЛТИРИБ ЧИҚАРАДИГАН КАСАЛЛИК ТАРҚАЛИШИГА ҚАРШИ КУРАШИШ ВА ШИФОХОНА ИЧКИ ИНФЕКЦИЯЛАРИНИ ПРОФИЛАКТИКА ҚИЛИШ БЎЙИЧА ҚЎШИМЧА ЧОРА-ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси соғлиқни сақлаш тизимида амалга оширилаётган ислохотлар доирасида аҳолининг соғлиғини сақлаш, шу жумладан, одамнинг иммунитет танқислиги вируси (кейинги ўринларда ОИВ-инфекцияси деб юритилади) келтириб чиқарадиган касаллик профилактикаси, диагностикаси ва уни даволаш соҳасида ижобий натижаларга эришилди. Мазкур йўналишда комплекс тадбирларнинг амалга оширилиши эпидемик вазитнинг барқарорлаштишига кўмаклашди.

Шу билан бирга, ўрганишлар ОИВ-инфекцияси тарқалишига самарали қарши курашиш ва шифохона ички инфекцияларини профилактика қилишга тўсқ бўлаётган бир қатор муаммолар мавжудлигидан далолат бермоқда, хусусан:

биринчидан, шифохона ички инфекциялари билан касалланиш пасайганлигига қарамай, даволаш-профилактика муассасаларида кон орқали юқадиган инфекцияларнинг профилактикасида камчиликлар мавжуд;

иккинчидан, даволаш-профилактика муассасаларини, айниқса, соғлиқни сақлашнинг бирламчи бўлигини тиббий асбоблар ва сарфлаш материаллари билан ўз вақтида ва тўлиқ таъминлаш борасида зарур чоралар кўрилмапти;

учинчидан, жойларда, айниқса, узок туманларда тиббиёт муассасаларини электр энергияси ва тоза ичимлик суви билан узлуксиз таъминлашда муаммолар сақланиб қолмоқда, бу эса тиббий асбобларни стерилизация қилиш сифати ва амалга ошириладиган даволаш-профилактика муолажаларининг хавфсизлигига салбий таъсир кўрсатмоқда;

тўртинчидан, даволаш-профилактика муассасалари стерилизация бўлимларининг зарур ускуна ва инвентарлар билан жиҳозланганлик даражаси талабга жавоб бермайдиган, стерилизация тадбирларини ташкил этиш услубларига замонавий ёндашув мавжуд эмас;

бешинчидан, республика минтақаларида ОИВни юктириб олган шахслар стационар даволаш билан етарли даражада қамраб олинмасдан қолмоқда, ОИВга қарши курашиш минтақавий марказлари ва ОИВ-инфекцияси диагностикаси бўйича муаммоларо лабораторияларнинг заиф моддий-техника базаси амалга оширилаётган ишлар сифати салбий таъсир кўрсатмоқда.

ОИВ-инфекциясини ўз вақтида профилактика ва диагностика қилиш, уни даволаш бўйича амалга оширилаётган чора-тадбирларни янада кучайтириш, беморларга тиббий-ижтимоий ёрдам кўрсатиш сифатини ошириш, уларни стационарда даволаш кўламини кенгайтириш, шифохона ички инфекциялари билан касалланиш ҳолатларини камайтириш мақсадида:

1. Қуйидагилар ОИВ-инфекциясини профилактика ва диагностика қилиш, уни даволаш бўйича аҳолига кўрсатиладиган тиббий-ижтимоий ёрдамни янада такомиллаштириш ва кенгайтиришнинг асосий йўналишлари этиб белгилансин:

кон орқали юқадиган инфекцияларни профилактика қилиш соҳасидаги даволаш-профилактика муассасаларининг фаолиятини тартибга солувчи норматив-ҳуқуқий базани такомиллаштириш; эпидемиологик назоратни, республикада ОИВ-инфекцияси тарқалиши ва шифохона ички инфекцияларининг профилактикаси назорат қилинишини кучайтириш;

тиббий асбобларни стерилизация қилиш ва тиббиёт чикиндиларини утилизация қилиш функцияларини хусусий тузилмаларга бериш орқали давлат тиббиёт муассасаларида давлат-хусусий шериклини босқичма-босқич жорий этиш;

даволаш-профилактика муассасаларини тест-тизимлар ва ретровирусга қарши препаратлар билан узлуксиз таъминлаш, шунингдек, республикада ОИВ-инфекцияси тарқалишига қарши курашиш бўйича тадбирларни барқарор молиялаштириш мақсадида бюджетдан ажратиладиган маблағлар миқдорини босқичма-босқич кўпайтириш;

ОИВ-инфекциясини даволаш ва шифохона ички инфекцияларини профилактика қилишда фан ва техниканинг энг янги ютуқларига асосланган инновацион ёндашувларни кенг қўллаш;

ОИВни юктириб олган шахсларни комплекс тиббий-психологик қўллаб-қувватлаш ишларини ташкил этиш;

ОИВ-инфекциясини профилактика ва диагностика қилиш, уни даволаш бўйича тиббиёт ходимларининг касбий билимлари даражасини ошириш; давлат тиббиёт муассасаларининг ОИВ-инфекциясини профилактика ва диагностика қилиш, уни даволаш билан шуғулланувчи тиббиёт ходимларини ижтимоий муҳофаза қилишни кучайтириш;

ОИВга қарши курашиш марказлари ва ОИВ-инфекцияси диагностикаси бўйича туманларо лабораторияларнинг моддий-техника базасини янада мустаҳкамлаш, уларни замонавий диагностика ва лаборатория ускуналари билан жиҳозлаш;

хорижий соҳавий муассасалар билан яқин алоқаларни йўлга қўйиш ва ҳамкорлигини янада ривожлантириш.

2. ОИВ-инфекцияси тарқалишига қарши курашиш ва шифохона ички инфекцияларини профилактика қилиш юзасидан амалга оширилаётган тадбирларнинг самарадорлигини ошириш бўйича комплекс қўшимча чора-тадбирлар (кейинги ўринларда – Комплекс чора-тадбирлар) иловага мувофиқ тасдиқлансин.

(Давоми 2-бетда)

ОҚ ЙЎЛ СИЗГА, БИТИРУВЧИЛАР!

Тошкент давлат стоматология институти қошидаги академик лицейни 119 нафар ўқувчи тамомламоқда. Шу муносабат билан битирувчиларга диплом топшириш маросими ўтказилди, дея хабар беради ЎЗА.

Устоз-мураббийлар, ота-оналар иштирок этган тантанали тадбирда сўзга чиққанлар таълим муассасаси битирувчиларига миннатдорлик билдириб, келгуси ўқиш ва

ишларида муваффақият тилади.

Хулқи, одоби, жамоатчилик ишларидаги фаол иштироки учун ўрнак кўрсатган ўқувчиларга фахрий ёрлик, уларнинг

ота-оналарига ташаккурномалар топширилди.

Тадбирда санъаткорлар ижро этган куй-қўшиқлар барчани хушнуд этди.

М.ҚОСИМОВА

Президентимиз Шавкат Мирзиёев Олий Мажлисга Мурожаатномасида мамлакатимизнинг инвестиция соҳасидаги жозибадорлигини ошириш, хорижий инвестицияларни кенг жалб этишда дунёнинг 33 та мамлакатидagi элчихоналаримиз ҳам муносиб иштирок этиши зарурлигини қайд этган эди.

ЎЗБЕКИСТОН – МАЛАЙЗИЯ: САВДО-ИНВЕСТИЦИЯВИЙ ҲАМКОРЛИКНИНГ ЯНГИ УФҚЛАРИ

Мамлакатимизнинг хориждаги элчихоналари ушбу вазифадан келиб чиқиб, хорижий инвесторлар билан ҳамкорлиқни кенгайтириш, янги ишлаб чиқариш турларини ташкил этишга алоҳида эътибор қаратмоқда.

Ўзбекистоннинг Малайзиядаги элчихонаси томонидан ташкил этилган "Ўзбекистон – Малайзия: савдо-инвестициявий ҳамкорлиқнинг янги уфқлари" мавзусидаги бизнес-семинар ҳам шу мақсадга хизмат қилади. Унда ҳамкор мамлакатнинг 15 га яқин корпорация ва компанияларидан 30 дан зиёд вакил иштирок этди.

Семинарда малайзиялик ишбилармонларга мамлакатимизда амалга оширилаётган кенг қўламли ислохотлар, инвесторлар учун яратилган қўлай ишбилармонлик муҳити, тадбиркорлик фаолиятини рағбатлантириш мақсадида тақлиф этилаётган солиқ ва боғжона имтиёзлари ҳақида сўзлаб берилди. Мамлакатимизда этиштирилаётган сархил мева-мевалар, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини Малайзияга экспорт қилиш масалалари юзасидан атрофчилик фикр алмашилди.

Мулоқот чоғида "Silverlake Group Sdn Bhd" компанияси директори Редзуан Кушаири барча турдаги электрон давлат хизматларини кўрсатишни йўлга қўйиш, хизматлар учун он-лайн ўлов қилиш имконини берадиган "Рақамли иқтисодиёт маркази"ни ишга тушириш ва мобил иловалар орқали ўлов тизимини янада ривожлантиришга оид бизнес ишланмаларини тақдим этди. Лойиҳани дастлабки босқичда амалга ошириш учун 50 миллион АҚШ

доллари миқдорига тўғридан-тўғри хорижий инвестиция жалб этилиши кўзда тутилган.

Тадбирда саноат, ишлаб чиқариш, сервис, хизмат кўрсатиш соҳаларида қўшма лойиҳаларни ишлаб чиқиш ва таътибқ этишга доир тақлифлар билдирилди. Хусусан, "Serbo Dinamik Sdn Bhd" компанияси вице-президенти Палендрон Паланандран Ўзбекистонда қаусти сода ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш, нефть ва газ қувурларини таъмирлаш бўйича технапарлар ташкил этиш мақсадида 80 миллион АҚШ доллари миқдорига сармоя киритишни рехалаштираётганини маълум қилди.

"Monarch Aesthetic Sdn Bhd" косметик маҳсулотлар ишлаб чиқариш соҳасида дунёда етакчилардан. Айни пайтда мамлакатимизда компания билан "Monarch Holdings" қўшма корхонаси ташкил этилган. Музокараларда ҳамкорлиқни кенгайтириш юзасидан фикр алмашилди.

Малайзиянинг "Fraser's Hospitality Hotel" меҳмонхоналар тармоғи департаменти директори Жеффри Мухаммад Ўзбекистоннинг сайёҳлик салохиятини юқори баҳолаб, Тошкент, Самарканд ва Бухоро шаҳарларида уй-меҳмонхоналарни оммалаштириш истагида эканини қайд этди.

Тадбир сўнгига ҳамкорлиқнинг келгуси истиқболларини муҳокама қилиш мақсадида Малайзиянинг етакчи фирма ва компаниялари вакилларининг мамлакатимизга ташрифини ташкиллаштиришга келишиб олинди.

ЎЗА мухбири
Уллубек ШОНАЗАРОВ
тайёрлади

(63,2 фоиз), миллий туйғуларни мустаҳкамлайдиган миллий одат ва ёналарига асосланган турмуш тарзи ва маданияти (60,8 фоиз) орқали ифодалади.

Таъкидлаш зарурки, мамлакат ёшлари Ўзбекистон тарихи, маданияти ва маънавий меросини ўрганишга жиддий қизиқади. Бу мавзуга доир сўровномада 16-29 ёшдаги респондентларнинг 68,1 фоизи, 30-39 ёшдаги респондентларнинг 68,2 фоизи ана шундай фикр билдирган.

Ўзбекистоннинг жаҳон ҳамжамиятидаги ўрни ва аҳамияти ҳақидаги фикрларнинг қийсий таҳлили республика аҳолиси ватанпарварлиги ва фуқаролик онгининг юқори даражада эканини намойён қилди. Иштирокчиларнинг 87,5 фоизи Ўзбекистон – бой маданий тарихий, бадиий ва илмий меросга эгаллигини тасдиқлаган. 62,7 фоиз респондентлар эса Ўзбекистон жаҳон ҳамжамиятида фойдали қазилмаларга ва маҳсулотларга бой мамлакат, деб баҳолайди.

Ижтимоий сўров Ўзбекистонда фуқаролик жамиятини шакллантириш ва демократияни янада ривожлантиришга доир ҳаракатлар инсон ҳуқуқи ва эркинликларини ҳимоя қилиш кафолатини кучайтириши, ижтимоий адолатни таъминлаш мумкинлигини кўрсатди. Кўпчилик респондентлар Ўзбекистон мустақиллиги уларнинг эртанги кунга ишончини мустаҳкамлашини эътироф этган.

(Давоми 2-бетда)

МАМЛАКАТИМИЗДА

● Нарпай тумани галлакорлари Самарканд вилоятида биринчи бўлиб давлатга галла сотиш шартнома режасини бажарди. Туман галлакорлари жорий йилда 5 минг 980 гектар майдонда "Таня", "Гром", "Краснодар-99" ва "Андижон-2" навларини парваришлаб, эл хирмонига 18 минг 155 тоннадан ортиқ дон топширди.

● Шахрисабзда Қашқадарё вилоятида ичимлик суви таъминотини яхшилаш масалаларига бағишланган тадбир бўлиб ўтди. Ўзбекистон Республикаси Уй-жой коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги ва Франция тараққиёт агентлиги ҳамкорлигида ташкил этилган тадбирда соҳа ходимлари ва хорижий мутахассислар иштирок этди.

● Тошкент вилояти Оҳангарон шаҳрида Тадбиркорлар ва ишбилармонлар ҳаракати – Ўзбекистон Либерал-демократик партияси Оҳангарон шаҳар кенгаши томонидан шаҳар хотин-қизлар кўмитаси билан ҳамкорликда "Бунёдкор аёллар" лойиҳаси доирасида "Тадбиркор аёллар манфаати ҳимоямизда" мавзусида амалий семинар ўтказилди.

● Ўзбекистон Республикаси Маданият вазирлиги, Туризмни ривожлантириш давлат кўмитаси ва Наманган вилояти ҳокимлиги ҳамкорлигида Наманганда Ўзбекистон миллий симфоник оркестрининг "Open Air – Oltin Vodi" – очик осмон остида концерт дастури "Уч фаввора" хиббонида намойиш этилди.

● Бухоро вилояти Ромитан туманидаги "Оромитан" болалар оромгоҳи мукамал таъмирланиб, фойдаланишга топширилди. "Оромитан" масканида мавсум олдида умумий қиймати 5,5 миллиард сўмликдан зиёд бунёдкорлик ишлари амалга оширилди. Бу ерда янги маънавият ва маърифат маркази биноси, амфитеатр, мини-футбол, баскетбол ва скейтборд майдончалари қурилди. Иккита янги ётоқхона барпо этилиб, мавжудлари мукамал таъмирланди. Сузиш ҳавзаси, волейбол майдончаси замонавий талаблар асосида янги қиёфа касб этди.

● Буюк Британия парламентининг қуйи палатаси мамлакатнинг Европа Иттифоқидан чиқиш борасидаги режасини қабул қилди. Лондон ва Брюсселнинг келажакдаги ҳамкорлик масалалари бўйича музокаралари Буюк Британиянинг 2019 йил март ойида Европа Иттифоқини тарк этганидан сўнг бошланади ва у 21 ой давом этади. Ушбу муддат давомида Британия томони ЕИни фақатгина кузатиб боради. Унда қабул қилинаётган қарорларда иштирок эта олмайди.

● Халқаро валюта жамғармаси раҳбари Кристиан Лагард ушбу мамлакат ҳукумати томонидан тайёрлаган режага кўра инфляция ва бюджет етишмовчилигини пасайтириш мақсадида Аргентинага уч йиллик муддатга 50 миллиард долларлик миқдорда имтиёзли асосларда кредит ажратилишини маълум қилди.

● Формула-1 пойгалари тарихидаги энг номдор спортчи, 2013 йили олган оғир жароҳатидан сўнг ҳамон хушсиз ҳолатда ётган Михаэл Шумахерга тегишли 16 та пойга машинаси, пойгачи ҳаётига оид суратлар ҳамда фаолияти давомида қўлга киритган қўллаб-қувватловлари Германиянинг Кёльн шаҳридаги Шумахер номидаги музейда намойишга қўйилди.

Ижтимоий фикр

МИЛЛИЙ ЎЗЛИКНИ АНГЛАШ ЮКСАЛМОҚДА

"Ижтимоий фикр" жамоатчилик фикрини ўрганиш маркази томонидан "Ўзбекистонликларнинг миллий ўзлиқни англаши" мавзусида навбатдаги ижтимоий сўрови ўтказилди.

Тадқиқотдан қўзланган мақсад 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегияси ва Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг 2017 йил 19 майдаги "Миллатлараро муносабатлар ва хорижий мамлакатлар билан дўстлик алоқаларини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармонида белгиланган вазифалар ижроси, хусусан, Ўзбекистон аҳолисининг истиқлол йилларида миллий ўзлиқни англаш қиёфаси, мамлакатда миллатлараро муносабатларнинг барқарорлиги омиллари ва истиқболларини аниқлашдан иборат эди.

Ижтимоий сўров ўзбекистонликларнинг миллий ўзлиқини англашида халқи, тарихи ва миллий маданиятига дахлдорлик туйғуси барқарор ривожланаётган

ни ва маънавий бирдамлиги кузатилаётганини кўрсатди. Респондентларнинг қарийб ярми (46,2 фоизи) маҳаллийчилик ва уруғ-аймоқчиликни салбий ҳолат сифатида баҳолаб, буни мамлакат ривожланишига халақит берувчи омил, деб ҳисоблайди. Маҳаллийчилик ва уруғ-аймоқчиликни одатий ҳол, деб ҳисобловчи респондентлар (38,6 фоиз) ҳам унинг халқ манфаатларига зид келишини таъкидлаган.

Тадқиқот иштирокчиларининг аксарияти (92 фоизи) Ўзбекистон Республикаси фуқаросининг паспортда миллати ёзилишини қўллаб-қувватлаган.

Ўзбекистонликлар ўз миллатига мансублик ҳиссини туғилиб ўсган юрти тарихига муҳаббати (74 фоиз), халқи билан маънавий бирдамлиги (65,5 фоиз), "Мен ўз она тилимда гапираман ва ўйлайман" тамойили

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ҚАРОРИОДАМНИНГ ИММУНИТЕТ ТАНҚИСЛИГИ ВИРУСИ КЕЛТИРИБ
ЧИҚАРАДИГАН КАСАЛЛИК ТАРҚАЛИШИГА ҚАРШИ КУРАШИШ
ВА ШИФОХОНА ИЧКИ ИНФЕКЦИЯЛАРИНИ ПРОФИЛАКТИКА
ҚИЛИШ БЎЙИЧА ҚЎШИМЧА ЧОРА-ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши 1-бетда)

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси Комплекс чора-тадбирларда назарда тутилган тадбирларнинг ўз вақтида ва сифатли амалга оширилиши бўйича вазирликлар, идоралар, ҳокимликлар ва бошқа ташкилотларнинг фаолияти самарали мувофиқлаштирилишини ҳамда уларнинг ўзаро ҳамкорлигини таъминласин.

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари билан биргаликда Комплекс чора-тадбирларнинг амалга оширилиши юзасидан мониторинг олиб борилишини таъминласин ҳамда бажарилган ишлар тўғрисида ҳар чоракда Вазирлар Маҳкамасига ахборот тақдим этсин.

3. Белгилансинки, Комплекс чора-тадбирларда кўрсатилган муассасаларни қуриш, реконструкция қилиш ва капитал таъмирлаш ишларини молиялаштириш Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджети ҳамда Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳузуридаги Бюджетдан ташқари таълим ва тиббиёт муассасаларининг моддий-техника базасини ривожлантириш жамғармаси маблағлари ҳисобидан белгиланган тартибда амалга оширилади.

Молия вазирлиги ҳар йили Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджети параметрларини шакллантиришда Комплекс чора-тадбирларни амалга ошириш учун зарур маблағларни назарда тутсин.

4. Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги:

а) Иқтисодий вазирлиги, Молия вазирлиги, Инвестициялар бўйича давлат қўмитаси билан биргаликда икки ой муддатда дастлабки босқичда соғлиқни сақлашнинг бирламчи бўлинида тажриба лойиҳаларини жорий этишни, кейинчалик ижобий тажрибани республиканинг барча минтақаларига тарқатишни назарда тутган ҳолда, тиббий асбоб-

ларни стерилизация қилиш ва тиббиёт чиқиндиларини утилизация қилиш соҳасида давлат-хусусий шерикликни босқичма-босқич жорий этиш бўйича Вазирлар Маҳкамасига таклиф киритсин;

б) Уй-жой коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги, "Ўзбекэнерго" АЖ, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари билан биргаликда икки ой муддатда даволаш-профилактика муассасалари, жумладан, стерилизация бўлиналари ва операция блокларининг сув, газ ва электр энергияси билан узлуксиз таъминланганлиги ҳолатини ўрганиб чиқсин ҳамда ривожланиш давлат дастурларига биринчи навбатда уларни киритиш юзасидан ҳар бир ҳудуд кесимида таклифлар тайёрласин;

в) Молия вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари билан биргаликда республика ҳудудларида ОИВни юқтириб олган шахсларнинг стационар даволаш билан қамраб олинишини кенгайтиришга ҳамда даволаш-профилактика муассасаларини кўп марта ва бир марта ишлатиладиган тиббий асбоблар, тиббиёт буюмлари ва сарфлаш материаллари билан тўлиқ ва ўз вақтида таъминлашга қаратилган чора-тадбирларни кўрсин;

г) Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари билан биргаликда тегишли ҳудудда ва умуман республика бўйича ОИВ-инфекцияси ва шифохона ички инфекциялари тарқалиши профилактикасининг ҳолатини доимий равишда комплекс баҳолашни таъминласин, уларнинг ҳолати ёмонлашишига муносабат билдириш юзасидан аниқ тадбирларни ишлаб чиқсин.

5. Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги Соғлиқни сақлаш вазирлиги билан биргаликда икки ой муддатда жазони ижро этиш муассасаларида, шунингдек, ички ишлар органларининг

тиббиёт муассасаларида эпидемиологик назорат ҳамда ОИВ-инфекцияси ва шифохона ички инфекциялари тарқалиши устидан назорат қилиш тизimini такомиллаштириш бўйича комплекс чора-тадбирларни ишлаб чиқсин ва тасдиқласин.

6. Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Адлия вазирлиги, Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Дин ишлари бўйича қўмита, Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари фаолиятини мувофиқлаштириш бўйича республика кенгаши, Ўзбекистон ёшлар иттифоқи, Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси манфаатдор вазирлик ва идоралар, жамоат ташкилотлари билан биргаликда ОИВни юқтириб олган шахсларни ижтимоий, ҳуқуқий, маънавий ва тиббий-психологик қўллаб-қувватлаш, ёшлар ўртасида, айниқса, ОИВ-инфекцияси тарқалиши масалалари бўйича кенг тушунириш ва тарбиявий тадбирлар ўтказиш, жамиятда оила ва маънавий-ахлоқий қадриятларни мустаҳкамлаш ишларини кучайтирсин.

7. Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги, Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги, Ўзбекистон Миллий телерадиокомпанияси Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги билан биргаликда мавзуга оид мақолалар, туркум телекўрсатув ва радиоэшиттиришлар ташкил этиш орқали аҳоли ўртасида ОИВ-инфекциясига қарши курашининг долзарб масалалари мунтазам ва кенг ёритилишини таъминласин.

8. Мазкур қарорнинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси Р.С.Қосимов, Ўзбекистон Республикасининг Бош прокурори О.Б.Муродов ва Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари А.А.Абдуҳакимов зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
Ш.МИРЗИЁЕВТошкент шаҳри,
2018 йил 22 июньЎЗБЕКИСТОН ЖАМОАСИ
КАЛИФОРНИЯДА БЎЛИБ ЎТАДИГАН
ХАЛҚАРО ТАНЛОВНИНГ ФИНАЛ
БОСҚИЧИГА ЙЎЛ ОЛДИ

Жорий йилда "Technovation Challenge" халқаро танлови финалида лойиҳаларини тақдим этадиган дунёнинг энг яхши 12 жамоаси орасида Ўзбекистон ҳам илк бор иштирок этади.

Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлигининг маълумотига кўра, "Technovation Challenge" халқаро танлови 2010 йилдан бундан дунёнинг қарийб 80 мамлакатда ўтказиб келинмоқда. Улар орасида Ўзбекистон ҳам бор. Технологик ишланмалар танлови доирасида қизлар жамоаси тўзилиб, долзарб масалани аниқлаш, уни ҳал қилиш имконини берувчи илова ишлаб чиқиши ва лойиҳанинг молиявий жиҳатдан амалга оширилиши учун зарур компанияга асос солиши керак бўлади. Дастурда иштирок этиш қизларда танқидий фикрлаш, тадбиркорлик ва дастурлаш, жамоа билан ишлаш ҳамда аудитория билан мулоқот қилиш кўникмаларини ривожлантиришга ёрдам беради. Биргина шу йилнинг ўзида икки мингдан ортиқ қизлар жамоаси иштирок этди. Ўзбекистонлик қизлар жамоаси "Technovation Challenge" танловида иккинчи бор иштирок этмоқда. Бу йил "Technovation Uzbekistan" танловидан 29 жамоа ўзаро баҳслашди. Иштирокчилар экология ва соғлиқни сақлаш, ҳайвонларни ҳимоя қилиш, аҳолининг бандлиги даражасини ошириш ва ижтимоий қўллаб-қувватлаш соҳаларидаги лойиҳаларини тақдим этди. Жорий йилда жамоалар 10 ёшдан 15 ёшгача ва 15 ёшдан 18 ёшгача бўлган икки ёш гуруҳларига бўлинди. Уларга тажрибали мураббийлар бириктирилиб, уч ой мобайнида замона-

вий дастурий махсулотлар тили ва архитектурасини ўзлаштирди. Бу билимлар уларга муайян муаммоларни ҳал этишга йўналтирилган шахсий мобил иловаларини яратиш имконини беради. Республика босқичида танлов иштирокчилари бизнес режа тузиши, қисқа видео тақдимот яратиши ва ўз лойиҳасини ҳайёт аъзоларига намоиш этиши керак эди. Республика саралаш босқичи ғолиблари онлайн тартибда ўтган "Technovation Challenge" танловининг ярим финалига йўл олди.

Машҳур олимлар, дастурчилар ва ишбилармонлардан иборат халқаро танлов ҳайъати турли давлатлардан ташриф буюрган юзлаб иштирокчиларнинг ишлари билан танишиб, финал иштирокчиларини саралаб олди. Жорий йилги танловда финалга илк бор Ўзбекистоннинг "Generation Z" жамоаси чиқиб, у кичик ёш (10 ёшдан 15 ёшгача) гуруҳида мамлакатимиз шарафини ҳимоя қилади. Мамлакатимиз жамоаси оилаларда гендер мувозанати, уй ишларининг ўғил ҳамда қиз болалар ўртасида тенг тақсимланишига қўмаклашишга қаратилган "ELIST" лойиҳасини намоиш этади.

"Technovation Challenge"нинг якуний босқичи 2018 йилнинг 6-10 август кунлари Калифорнияда (АҚШ) бўлиб ўтади. Танловда ҳар бир ёш тоифасида совринли ўринлар учун бахш ўтказилади.

Роман БОНДАРЧУК

ЁШ ТАДБИРКОРЛАР УЧУН ИМТИЁЗЛАР

Миллий матбуот марказида Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки томонидан ўтказилган матбуот анжумани инновацион тадбиркорликни жорий қилиш, ёшларнинг тадбиркорлик ташаббусларини қўллаб-қувватлаш масалаларига бағишланди.

Давлатимиз раҳбарининг 2017 йил 5 июлдаги "Ёшларга оид давлат сиёсати самарадорлигини ошириш ва Ўзбекистон ёшлар иттифоқи фаолиятини қўллаб-қувватлаш тўғрисида"ги Фармони ижроси доирасида ташкил этилган ушбу тадбир мамлакатимиз ёшларининг кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик кўникмаларини шакллантириш, имтиёзли микрокредитлар билан таъминлаш, улар фаолиятини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантиришга қаратилгани билан аҳамиятлидир.

"Ўзмилийбанк" ва Ўзбекистон ёшлар иттифоқи марказий кенгаши ўртасида ўзаро ҳамкорлик меморандуми имзоланган. Унга кўра, юртимиз ёшларини кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик фаолиятига кенг жалб қилиш, улар-

нинг ўз фаолиятини яқка тартибда йўлга қўйишга қўмаклашиш, уй меҳнати ва касаначиликни ривожлантириш, янги иш ўринларини яратиш ва шу орқали касб-ҳунар коллежлари битирувчиларининг бандлигини таъминлашга катта эътибор қаратишмоқда. Бу ишлар учун имтиёзли кредитлар ажратиш асосий вазифалардан этиб белгиланган.

Бугунги кунга қадар меморандум бўйича умумий қиймати 3456,1 миллион сўмлик лойиҳа танлаб олинган, — деди Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки бошқаруви раисининг ёшлар масалалари бўйича маслаҳатчиси У.Валиев. — Бу каби лойиҳалар учун 720,8 миллион сўмлик кредитлар ажратилган. Банкимиз ҳамда Ўзбекистон ёшлар

иттифоқи марказий кенгашининг қўшма қарорига асосан тасдиқланган низоом ҳам тадбиркор ёшларни қўллаб-қувватлашда муҳим омил бўлмоқда. Низоом бўйича банк томонидан ёш тадбиркорларнинг стартап лойиҳаларини молиялаштириш учун жамагари борилладиган пенсия ҳисобварақларидаги маблағлар ҳисобидан кредит ажратилади. Унда юридик шахс мақомига эга бўлган ёш тадбиркорларга энг кам ойлик иш ҳақининг 3 минг ҳамда юридик шахс мақомига эга бўлмаган ёш тадбиркорларга энг кам ойлик иш ҳақининг 1 минг бараваригача миқдорда олти ойгача имтиёзли давр билан 3 йил муддатгача кредит ажратилиши белгиланган. Албатта, бу имтиёз ҳам ёшларга қўлай имкониятдир.

Н.ЗИЁДУЛЛАЕВА

МИЛЛИЙ ЎЗЛИКНИ
АНГЛАШ
ЮКСАЛМОҚДА

(Давоми. Боши 1-бетда)

Респондентларнинг 89 фоизи Ўзбекистон байроғини кўрганда ва Давлат мадҳиясини эшитганда ўзини фахр туйғуси чулғаб олишини таъкидлади.

94,4 фоиз иштирокчилар, айниқса, аксарият ёшлар ўзини ватанпарвар, деб билади.

Тадқиқот натижаси ўзбек жамиятининг этник-ижтимоий моҳияти умумий эканлигини кўрсатди. Ўзбекистон — кўпмиллатли мамлакат, бу ерда миллати ва этникодидан қатъий назар барча фуқароларнинг тенг ҳуқуқлилиги Конституция билан қамролатилган. Бу фикрни ижтимоий сўровда иштирок этган барча миллат вакиллари тасдиқлаган.

Ижтимоий сўровда қатнашган аксарият иштирокчилар бошқа мамлакатда яшашни истамаслигини билдирган. Уларнинг фикрича, дунёда Ўзбекистондан кўра яхшироқ мамлакат йўқ.

Аваллиги ижтимоий сўровлар билан қиёсий таҳлил шуни кўрсатмоқдаки, бошқа давлатда вақтинча яшашга кетишни истамайдиган аҳоли сони камайган ва бошқа давлатда яшашга кетиш истагига мутлақо қарши. Кўпчилиги ота-оналар фарзандларининг вақтинча бўлса-да чет мамлакатга ўқиш ва ишлаш учун кетишини истамайди. Улар 48,9 фоизни ташкил қилган. Тадқиқотда қатнашган 31,6 фоиз ота-оналар эса фарзандларини чет элга ўқиш ёки ишлашга жўнатишни хоҳлайди.

Ижтимоий сўров натижаси ўзбекистонликларнинг миллий фуқаролик позицияси шаклланишига оила ва ота-оналар энг кучли таъсир кўрсатишини кўрсатди. Бу фикрни тасдиқлаган иштирокчилар 82,2 фоизни ташкил қилган. 69,2 фоиз иштирокчилар миллий фуқаролик позицияси ўқув муассасаларида, 62,4 фоиз иштирокчи эса маҳаллада ва жамоатчилик фикри билан шаклланади, деб ҳисоблайди.

Оммавий ахборот воситалари миллий онгни шакллантириш жараёнига таъсир кўрсатуви муҳим омиллардан ҳисобланади. Аммо кейинги вақтда ОАВнинг роли бирмунча пасайган. Бу фикрни сўровда қатнашган 41,1 фоиз иштирокчи тасдиқлаган.

Ўзбекистон аҳолисининг кўпчилиги давлат тилини ривожлантиришни қўллаб-қувватлайди. Сўровномани тўлдирган 75,1 фоиз иштирокчи давлат тилини янада мукамал ўрганиш учун шарт-шароит ва имкониятларни яхшилаш бўйича чора-тадбирлар қабул қилиш зарурлигини айтган.

Тадқиқот натижалари ўзбекистонликларнинг рус, инглиз тили ва бошқа хорижий тилларни ўрганишга эҳтиёжи борлигини кўрсатди.

Ижтимоий сўров таҳлиллари кўра, фуқаролар Президентимизнинг "Миллатлараро муносабатлар ва хорижий мамлакатлар билан дўстлик алоқаларини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони ўз вақтида қабул қилинган, деб ҳисоблайди ва давлатимиз раҳбари томонидан олиб борилаётган миллатлараро тотувлик ҳамда мамлакатда бағрикенгликни мустаҳкамлашга йўналтирилган давлат сиёсатини қўллаб-қувватлайди.

Умуман, ижтимоий сўров ўзбекистонликларнинг миллий тикланиши жадал кечаётгани ва миллий онгнинг юксалиши, фуқаролар онгида ягона кўпмиллатли оиллага мансублик туйғуси мустаҳкамланиб бораётгани, мамлакатда миллатлараро муносабатларнинг барқарорлигини намоиш этди.

"Ижтимоий фикр" маълумотлари
асосида тайёрландиТОШКЕНТ ШАҲРИДА
ЯНВАРЬ-МАЙ ОЙЛАРИДА
БАЖАРИЛГАН ҚУРИЛИШ
ИШЛАРИ

Жорий йилнинг январь-май ойларида Тошкент шаҳрида 2905,8 млрд. сўмлик қурилиш-монтаж ишлари бажарилиб, ўсиш суръати ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 111,7 %ни ташкил этди.

Шунингдек, йирик ташкилотлар томонидан қурилиш ишлари ҳажми 950,6 млрд. сўмни ёки ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 129,4 %ни ташкил қилиб, ўтган ойдаги ўсиш суръатига нисбатан 2,5 % га камайди.

Мос равишда, кичик корхона ва микрофирмалар 1269,9 млрд. сўм ёки 105,3 %ни ҳамда норасмий сектор 685,3 млрд. сўм ёки 104,6 %ни ташкил этди.

Туманлар кесимида қурилиш ишларининг катта қисми Миробод туманида бажарилган бўлиб, шаҳарда бажарилган жами қурилиш ишларининг 18,0%ни ташкил этди, Мирзо Улугбек туманида бажарилган қурилиш ишлари эса 14,0%ни, Чилонзор туманида 13,7%, Юнусобод туманида 9,7% ва Яккасарой туманида 8,6 %ни ташкил этди.

Иқтисодий фаолият турлари бўйича қурилиш ишларининг асосий қисми, яъни 65,3%и қурилиш лойиҳаларини ишлаб чиқиш, турар жой ва яшаш учун мўлжалланган бинолар қуриш ҳамда яшаш учун мўлжалланмаган биноларни қуриш бўйича амалга оширилган қурилиш ишларидан ташкил топди. Фуқаролик объектилари қурилиши ва ихтисослаштирилган қурилиш ишлари ҳажми ҳам ўтган йилга нисбатан кўпайган ҳолда жамига нисбатан 34,7%ни ташкил қилди.

Тошкент шаҳар статистика
бошқармаси

Бир куни машхур немис шоири Хейнрих Хайне танишига шундай дебди: “Болалигимда онам шеърлар ўқиб бергани боис шоир бўлдим. Амаким Соломон эса банк ходими бўлиб етишди. Негаки, ойиси унга фақат савдогарлар ҳақида китобларни ўқиб берарди-да”. Албатта, фарзандларга мутолаани ўргатишда, аввало, ота-она ўрнак бўлмоғи, уларни китобнинг сеҳрли оламига оҳиста етаклаб кирмоғи жоиз. Бу эса фарзандларнинг келгусида эл хизматига камарбаста, фидойи инсонлар бўлиб камол топишларида таянч вазифасини бажаради.

МУТОЛААДА ҲАМ МАДАНИЯТ БОР

Китоб ўқишнинг ҳам маданияти борми? Ҳа, албатта. Шунинг алоҳида таъкидлаш кераки, китоб ўқиш маданияти жуда кенг ва мураккаб тушунча. Адабиётшунос олим Озод Шарафиддинов бир пайтлар “Хурият” газетаси муҳбирининг “Китоб мутолааси маданиятини кимдир ўргатганими ёки у стихияли тарзда шаклланиб борми?” деган саволига қуйидагича жавоб берган эди:

– Мутолаа маданиятини ҳеч ким ўргатган эмас. Агар бу маданият бўлса, унга йиллар давомида тажриба орттириб, ўзим эришганман. Албатта, кейинроқ мактаб, ўқитувчилар, дўстларим, кутубхоналар ёрдамга келган. Лекин дастлаб мутолаа жараёни мутлақо тизгинсиз кечган – бир неча йил мобайнида нушхурт чиқармай, қўлимга тушган китобнинг ҳаммасини хатм қилганман. Уларнинг орасида олам сирларидан, табиатдаги буюмлар ва ҳодисалардан ҳикоя қиладиган илмий-оммабоп асарлар ҳам кўп эди.

Хўш, мутолаа маданиятини шакллантириш учун йиллар тажрибасига эҳтиёж бор бўлса, ҳозирги ёш авлоднинг “башанг муқовали” (мазмунан саё) китобларни ўқийётганини ёқлаш мумкинми?

– Ҳарқалай китоб ўқияпти-ку! Шунга шукр қилиш керак. Ёмон йўлга кириб, ўтганнинг ўроғини, қайтганнинг кетмоғини олувчи қароқчи, зулмкор эмас-ку. Сал бачкана, бир мунча саёз бўлса-да, китоб титқилаяпти. Мухими, шу эмасми?! Адабиётга дил берган инсоннинг кўнглига эзгулик танда қўйди, – дейди Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигининг матбуот тарқатishi, китоб савдоси ва кутубхона фаолиятини мувофиқлаштириш бўлими бошлиғи Нодир Қосимов. – Бугун китоб савдо дўконларига кириб, қандай мазмунда ва қай шакл-шамойилда бўлишидан қатъи назар китоб харид қилаётган ҳар бир ёшани эъозлаш керак. Унга далда бериб, қалбидан китобга ошнолик ҳиссини кучайтириш шарт. Шиддатли замоннинг ўзгармас талаби ҳам шундай. Ўсти, ялтироқ, ичи қалтироқ китобларни ўқима, десак хато қилган бўламиз. Сиз ва биз ўйлаётган китоблар мутолаасига шўнғиш учун ҳам, аввало, қалангир-қасанги, урсур, жиноятнинг узун йўли тасвирланган бўламиз.

ган ёки бойликка эгалик қилишга ундовчи китобларнинг ўқиса ёмон эмас-дек туюлади менга. Ҳамиша танганинг икки томони бор, шунинг ёдда тутиб иш қилсак, айни муддао бўларди. Савдоси яхши, талаб бор китобларни йиғиштириб олсак, шу мазмундаги китоблар хориждан кириб келади. Бу ҳаётий аксиома. Йиллар ўтиб, китоб танлаб ўқиш маданияти ҳам оммавий ривожланиш босқичларидан юқори даражага етишига ишончим комил. Бунинг учун ҳам мунтазам китоб ва мутолаа тарғиботини қанда қилмаслик керак. Акс ҳолда, баландпарвоз гаплар билан чекланиб қолган бўламиз.

Китоб ихлосмандлигига чакирувни бир сония кечиктириб ҳам, тўхтатиб ҳам бўлмайди.

Шу ўринда ХХ аср дунё адабиётининг машхур адабларидан Ҳерман Хессенинг жоран адабиётшунослари томонидан юксак баҳоланган “Китоблар сеҳри” асаридан бир парча келтириб ўтсак: “Кўпчилик китоб ўқишни билмайди ва кўп китоблар нима учун ўқийётганини тузукроқ аңламайди. Баъзилар бунинг ўқимашли бўлишини қийин, бироқ ягона йўли деб билади. Улар учун ҳар қандай ўқиш кишини “ўқимашли” қилади. Бошқа бирорлар учун ўқиш – бу дам олиш, шунчаки вақтни ўтказиш ва уларга нимани ўқиш барибир (романми, ҳикоями, шеър, ҳабар ва ҳоказо), зерикари бўлмаса бўлган. Шунчаки ўқиш – бу диққатни тўплашга мажбур этувчи машғулот ва овуниш учунгина ўқиш ўз-ўзини алдасдир. Лоқайд китоблар учун умуман бирор нарсасдан овунишнинг ҳолати йўқ. Мулоҳаза қилмасдан ўқиш – хушманзара табиат кўйида кўзни боғлаб юришга ўхшайди. Биз ўзимизни ва турмушимизнинг унутуш учун эмас, ҳаёт жилвояни янада онгли равишда аңлаш учун ўқиймиз керак. Ҳар бир китобхонга қанақа китоб ўқиш ва сотиб олиш борасида бирор маслаҳат, қонидан кўрсатиб бўлмайди.

ган бўламиз. Китоб ихлосмандлигига чакирувни бир сония кечиктириб ҳам, тўхтатиб ҳам бўлмайди.

Шу ўринда ХХ аср дунё адабиётининг машхур адабларидан Ҳерман Хессенинг жоран адабиётшунослари томонидан юксак баҳоланган “Китоблар сеҳри” асаридан бир парча келтириб ўтсак: “Кўпчилик китоб ўқишни билмайди ва кўп китоблар нима учун ўқийётганини тузукроқ аңламайди. Баъзилар бунинг ўқимашли бўлишини қийин, бироқ ягона йўли деб билади. Улар учун ҳар қандай ўқиш кишини “ўқимашли” қилади. Бошқа бирорлар учун ўқиш – бу дам олиш, шунчаки вақтни ўтказиш ва уларга нимани ўқиш барибир (романми, ҳикоями, шеър, ҳабар ва ҳоказо), зерикари бўлмаса бўлган. Шунчаки ўқиш – бу диққатни тўплашга мажбур этувчи машғулот ва овуниш учунгина ўқиш ўз-ўзини алдасдир. Лоқайд китоблар учун умуман бирор нарсасдан овунишнинг ҳолати йўқ. Мулоҳаза қилмасдан ўқиш – хушманзара табиат кўйида кўзни боғлаб юришга ўхшайди. Биз ўзимизни ва турмушимизнинг унутуш учун эмас, ҳаёт жилвояни янада онгли равишда аңлаш учун ўқиймиз керак. Ҳар бир китобхонга қанақа китоб ўқиш ва сотиб олиш борасида бирор маслаҳат, қонидан кўрсатиб бўлмайди.

Бу ишда ҳар бир киши ўз дид ва билимига суянмоғи даркор. Бир неча бор кўпчилик кишилар шахсий кутубхона учун энг зўр 1000 ёки 100 китоб рўйхатини тузишга уринишган ва бундан маъно чикмайди. Аслида китобхон иккинчи бор мутолаада ҳам яхши таассурот қолдирган китобни албатта сотиб олгани тузук,

бошлиғи Фароғат Худойкулова. – Кўрпачи, яхши китобнинг ижобий таъсири қандай қўлғишга ўрганилади. Мақсад, яшашнинг ўлмас мезонларига эид бўлмаган ҳолда, ўқиб, ўқиб умр кечиршидир. Бу йўлда кенг омма орасида “Энг яхши китобхон”, “Китобхон оила”, “Менинг биринчи китобим”, “Китоб – энг яхши совға” сингари мавзуларда виториналар, интеллектуал ўйинлар ўтказилаётгани ҳам айни муддаодир. Буюк соҳибқирон бобомиз Амир Темур ҳазратлари айтганидек: “Китоб барча бунёдкорлик, яратувчанлик ва ақлдорнинг, илму донишнинг асосидир, ҳаётни ўргатувчи мураббийдир”.

ЖАҲОНДА КИТОБДАН ЯХШИ ЁР БЎЛМАС...

Саралаб ўқилган китоблар инсон онгини бойити, унинг ён-атрофда содир бўлаётган воқеа-ҳодисаларни тўғри тушунишга, вақтлорқ илғашга имкон беради. Мухими, китоб барча бундан ўрин тўғри яшаш ва ҳаётда ўзига мос ўрин танлаб олишга ўргатувчи дарслик, беминнат дўстдир. Боси, ундан исталган вақтда фойдаланса бўлади. Унутмаслик лозимики, китоб ўқимани ҳам, бугун ва эртани ҳам боғлаб турувчи асосий воситадир.

Буюк адиб Абдураҳмон Жомий айтганидек: “Жаҳонда китобдан яхши ёр бўлмас, Давр ғамхонасида ғам гузор бўлмас. Ёлғизлик қунида ундан ҳар қачон, Юз роҳат етар эк, бир оз бўлмас”. Китоб сарнамисига ақл-идрок мағфи, тафаккур сарнамисига бўлиб хизмат қилади. Бу эса ҳар томонлама соғлом инсонни тарбиялашнинг асосий мезонидир.

Ғайрат ШИРИНОВ,
ЎЗА мухбири

ИНСОН ҲУҚУҚИНИ СУДДА ҲИМОЯ ҚИЛИШ

Бу йил инсон ҳуқуқини тартибга соладиган, миллий Конституция ва қонунларни қабул қилишда андоза вазифасини бажарадиган, Ўзбекистон мустақилликка эришгач биринчи бўлиб қўшилган халқаро ҳужжат “Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларацияси” қабул қилинганлигига 70 йил тўлади.

Шу муносабат билан 2018 йил 5 майда Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларацияси қабул қилинганлигининг 70 йиллигига бағишланган тадбирлар дастури тўғрисида”ги Фармони эълон қилинди.

Ушбу тарихий Фармонда кенг қамровли чора-тадбирлар белгиланган бўлиб, унда инсон ҳуқуқини тартибга солишга бағишланган қонунларни такомиллаштириш, таълим муассасалари ўқув дастурига инсон ҳуқуқига бағишланган мавзуларни сингдириш, ўқув, илмий ва илмий-оммабоп китоб ва рисолаларни нашр қилиш, илмий анжуманлар ва давра суҳбатлари ташкил этиш, аҳоли ўртасида кенг қамровли тарғибот ишларини олиб бориш каби тадбирларни амалга ошириш вазифалари назарда тутилган.

70 йиллик юбилейи нишонланган инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларациясида инсоннинг ҳуқуқини суд орқали ҳимоя қилишни тартибга солишга жиддий эътибор қаратилган. Хусусан, Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларациясининг 8-моддасида ҳар бир инсон унга Конституция ёки қонун орқали берилган асосий ҳуқуқлари бузилган ҳолларда нуфузли миллий судлар томонидан бу ҳуқуқларини самарали тиклашни ҳуқуқига эга эканлиги ўрнатилган.

Шунингдек, ушбу халқаро ҳужжатнинг 10-моддасида ҳар бир инсон ҳуқуқ ва бurchларини белгилаш ва унга қўйилган жиноий айбонинг қанақалик даражада асосли эканлигини аниқлаш учун тўлиқ тенглик асосида унинг иши ошкора ва адолат талабларига риоя қилинган ҳолда мустақил ва ҳолис суд томонидан қўриб чиқиши ҳуқуқига эгалиги, 11-моддасида эса жиноят содир этганликда айбланган ҳар бир инсон ҳимоя учун барча имкониятлар таъминланган ҳолда, очик суд мажлиси йўли билан унинг айби қонуний тартибда аниқланмагунча қадар айбонидеб ҳисобланган ҳақлиги, ҳеч ким, содир этилган вақтда миллий қонунлар ёки халқаро ҳуқуқларга кўра жиноят деб топилмаган ҳатти-ҳаракати ёки фаолиятисизлиги учун жазога ҳукм қилиниши мумкин эмаслиги белгиланган.

Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларациясининг ушбу моддаларида белгиланган қонунлардан келиб чиқиб, инсон ҳуқуқини тартибга солишнинг асосий пойдевори ҳисобланган Ўзбекистон Республикаси Конституциясида инсон ҳуқуқини суд орқали ҳимоя қилиш масаласига алоҳида эътибор қаратилган.

Хусусан, Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 26-моддасида мустақиллаб қўйилган сиёсий ҳуқуқлар тизимида айбонлиқ презумпцияси билан боғлиқ ҳуқуқ муҳим ўринни эгаллайди. Ушбу моддада белгиланишича, жиноят содир этганликда айбланган ҳар бир шахсининг иши судда қонуний тартибда, ошкора қўриб чиқиблиб, унинг айби аниқланмагунча у айбдор ҳисобланмайди, судда айбланган шахсга ўзини ҳимоя қилиш учун барча шароитлар таъминлаб берилади. Шунингдек, Асосий қонунимизнинг 44-моддасида ҳар бир шахсга ўз ҳуқуқ ва эркинликларини суд орқали ҳимоя қилиш, давлат органлари, мансабдор шахслар, жамоат бирлашмаларининг ғайриқонуний ҳатти-ҳаракатлари ус-

тидан судга шикоят қилиш ҳуқуқи қафолатланиши ўрнатилган.

Ушбу конституциявий нормалар асосида бугунги кунда мамлакатимизда фуқароларимизни одил судлов орқали ҳимоя қилишга ҳизмат қилувчи мукамал тизим яратилди. Бугунги кун янги ислохотлар босқичида судларни ихтисослаштириш янада такомиллаштирилди, икти-содий судлар, маъмурий судлар тизими шакллантирилди, суд ҳокимиятини бошқариш тизими мукамаллаштирилди. Судлар олий кенгаши ташкил этилди ва ҳ.к.

Ўзбекистон Республикаси Конституциясида белгиланган қонунлардан келиб чиқиб, жорий қонунларда инсон ҳуқуқини суд орқали ҳимоя қилиш механизми такомиллаштирилди. Хусусан, фуқароларимизнинг ҳуқуқларини суд орқали ҳимоя қилиш тизиминида Ўзбекистон Республикасининг “Фуқароларнинг ҳуқуқлари ва эркинликларини бузадиган ҳатти-ҳаракатлар ва қарорлар устидан судга шикоят қилиш тўғрисида”ги, “Жисмоний ва юридик шахсларнинг муносабатлари тўғрисида”ги қонунлар, Меҳнат кодекси, Фуқаролик процессуал кодекси, Жиноят процессуал кодекси, Иктисодий процессуал кодекси муҳим роль ўйнайди.

Масалан, “Фуқароларнинг ҳуқуқлари ва эркинликларини бузадиган ҳатти-ҳаракатлар ва қарорлар устидан судга шикоят қилиш тўғрисида”ги ва “Жисмоний ва юридик шахсларнинг муносабатлари тўғрисида”ги қонунларнинг қабул қилиниши фуқароларнинг суд ҳимоясида бўлишдек конституциявий ҳуқуқининг амалга оширишда алоҳида аҳамиятга эга бўлди. Ушбу қонунлар фуқароларга давлат органлари ва мансабдор шахсларнинг қонуний ҳатти-ҳаракатлари ва қарорлари устидан шикоят қилишга доир кенг ҳуқуқлар берди.

Мамлакатимизда инсонни суд орқали ҳимоя қилиш фуқароларнинг қонун ва суд олдида тенглиги таъминли асосида амалга оширилиши. Ушбу таъминли Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 18-моддаси ва Жиноят процессуал кодексининг 16-моддаси қонунлари талабларидан келиб чиқадиган ҳада у Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларациясининг 7-моддасида белгиланган барча одамлар қонун олдида тенгдирлар ва ҳеч қандай тафовутсиз қонун билан тенг ҳимоя қилиниш ҳуқуқига эгадирлар, деган қонунда тўла мос келади. Шунингдек, инсонни суд орқали ҳимоя қилиш ҳуқуқини таъминлашга ва қафолатлашга, охир-оқибатда Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларациясида белгиланган инсоннинг ҳуқуқларини ҳимоя қилишга хизмат қилади.

Хушнуд УСМОНОВ,
ҳуқуқшунос

Ёшларнинг бўш вақтини мазмунли ўтказишда жойлардаги “Баркамол авлод” болалар марказларининг фаолияти таҳсинга лойиқдир.

ОЗОД ВАТАН ЁШЛАРИ

Яккасарой тумани “Баркамол авлод” болалар марказида бугунги кунда уч йўналишда 630 дан ортиқ ўқувчи-ёшлар ўз маҳоратини ошириб келишмоқда. Айниқса, бадиий иходиёт таркибиде рақс йўналишига алоҳида эътибор қаратилган.

Ғалимизнинг исботи сифатида маркази қоидада иш олиб бораётган “Шарқ юлдузлари” рақс гуруҳи ҳақида фикр юритиш мумкин. Унга Юлдуз Нурма-това раҳбарлиб қилиб келади.

Кунин кеча Ёшлар иход саройида Ёшлар иттифоқи Яккасарой туман Кенгаши ҳақида Яккасарой туман “Баркамол авлод” болалар маркази ҳамкорлигида “Шарқ юлдузлари” гуруҳининг 5 йиллик ҳисобот концерти бўлиб ўтди.

— Болажонлар бир неча йилдан бери шу тўғаракка қатнашиб ўз ма-

ҳоратларини ошириб бормоқда, — дейди Яккасарой тумани “Баркамол авлод” маркази директори Дилдора Яхёева. — Бунда рақс дастаси мураббийи Юлдуз Нурматованинг ҳис-саси катта. Мен ушбу рақс дастасига омад тилаб қоламан.

Саҳнага 3-4 ёшли ҳажжи кичкин-тойларнинг чиқиши барчани мафтун этди. Умуман гуруҳда 3 ёшдан 14 ёшгача бўлган ёшларни қўриш мумкин. Болажонлар томонидан ихро этилган миллий ва жаҳон халқлари рақслари барчада кўтаринки кайфият уйғотди.

Тадбир сўнгига ҳажжи иштирокчиларга ташкилотчиларнинг фахрий ёлриқ ва эсдалик совгалари топширилди.

Умар ҲАЗРАТОВ

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Шайхонтохур туман Ободонлаштириш бошқармаси қуйидаги эскирган қурилиш молларини сотувга қўяди

№	Моддий товарлар номи	Ўлч.бирлиги	сони	ноҳ
1	Тахталар	дона/куб.м	73/2,7	нархи келишилган тартибда
2	Тўсинлар	дона/куб.м	54/12	нархи келишилган тартибда
3	Пишган гиншт	дона	2008	нархи келишилган тартибда
4	Ўтин	куб.м	8	нархи келишилган тартибда

“RAYSHAN LOGISTIC” МЧЖга тегишли бўлган қуйидаги лицензия варақаси йўқолганлиги сабабли БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Лицензия варақаси AT № 0069593	Муддат 22.01.2019 й	Давлат рақам белгиси 01 7628 АА
-----------------------------------	------------------------	------------------------------------

ЯККА ТАРТИБДАГИ УЙ-ЖОЙ ҚУРИШ УЧУН ЕР ОЛУВЧИЛАР ДИҚКАТИГА!

Тошкент вилояти, Зангиота тумани, Хонобод фермер ҳўжалиги ҳудудидан (мўлжал: Сергели тумани, Қўйлик-5 даҳаси рўпарасида) фуқароларга ўзининг хусусий мулкда бўлган қўп қаватли уйлардаги квартираларни Тошкент шаҳар ҳокимлиги ихтиёрига топшириш аэвазига ер участкалари ажратилиши режалаштирилган. Топширилган икки хона учун 500 кв.м ҳисобидан ер участкаси олишлари мумкинлиги маълум қилинади. Мурожаат учун телефонлар: (+99871) 239-35-06, (+99894) 688-88-77.

БОЛАЖОНЛАРИМИЗ СЕРИАЛЛАРНИ АЙТИБ БЕРСА...

Ишдан кечроқ қайтдим. Эшикдан киришим билан етти ёшли ўғлим салом-аликни ҳам унутиб, мен ўтказиб юборган сериал воқеаларини оқизмай-томизмай айта бошлади. Бошида бунга эътибор бермадим. Бир қисмини тўлиқ эслаб қолгани учун раҳмат айтиб, рағбатлантирган киши бўлдим. Аммо бу воқеа бир неча бор такрорлангач, у ёшига мос бўлмаган воқеаларни ҳам айта бошлаганидан ҳушёр тортидим...

Телевидение кучли таъсир кўрсатувчи восита. Мароқли дам олиш имконини ҳам беради, дунё янгиликларидан хабардор этади. Семимли мультфильмларни томоша қилиш жуда мароқли.

Кинолар ҳам худди шундай таъсирга эга. Бир қисми фильмлардан кўра, сериалларнинг инсон онгини бошқариши, эғаллаб олиши, турли воқеаларга олиб кириши кучлироқ, назаримда. Бекатларда, жамоат транспортида, таълим муассасаларида, бозорда, борингки, қаерда юрган бўлсангиз одамларнинг суҳбати сериаллардан бошланиб сериалларда тугаётганининг гувоҳи бўласиз. Ҳар хил оилавий моҳирлар, муҳаббат тарихи, фарибгарлик, ур-йиқит каби сериалларни ўзлуксиз кўряпмиз. Кўрганимиз етмагандай, кун давомида шарҳлаймиз. Аёллар ҳам майли, эркакларнинг ҳам суҳбати севи машамаларига тўла сериаллар бўлиб қолди. Энди бунга қўни-қилиннинг имкони йўқ...

Бунинг сабаби нима?

Сериалларни саҳналаштираётган режиссёрлар ўз ишининг устаси. Қизиқ жойда яқунланида ва кейинги кўннинг шу вақти бўлишини томошабин интизорлик билан кутади. Худди қулар фақат сериал кутиш билан ўтаётгандек. Яшашнинг мазмунини фақат кинолар билан боғлиқдек тасаввур уйғотди. Сериал қаҳрамонлари учун қувончли воқеа бўлса, бизнинг ҳам қайфиятимиз яхши. Агар жиддийроқ муаммо юз берса борми, ич-этимишни еимиз-а. Демак, унинг таъсири шу қадар кучли эканда.

Сериал бошланади. Бир мавсуми тугагач халқимиз тафаккурига, маънавиятга, дунёқарошига эид, деб олиб ташланади. Унай намойиш этишдан олдин таржима қилинади, овозлаштириш жараёни бўлади. Бунгаям албатта харажат кетган. Актерлар жалб этилган. Бошқа тайёргарлик учун ҳам қанчалир вақт сарфлангандир. Наҳотки шу жараёнда бу билан ҳеч ким қизиқмаган бўлса? Бизнинг маънавиятимизга ёт эканини аҳолининг баъзи қатлами сезиб қолиб, бонг ура бошлагач, бошқалар ҳам уйқудан уйғониб кетади. Ёки...

Аслида ҳар қандай киновнинг муваффақияти бу унда роль ихро этган актёр ва актрисалар билан боғлиқ. Уларнинг қиройли, бавасалат қўрқиниши, қийиниши, ўзини тутиши, қай даражада ўзини кўрсата олиши томошабини жалб этади. Асосан севи-муҳаббат масаласи кўтариладиган сериаллар ҳамма бирдек қизиқтираётгани бор гап.

Чет эл киноларидаги қаҳрамон қизларнинг қийиниши, ўзини тутиши қизиқтиради, – дейди талаба Гулрух Нишоновна ЎЗА мухбирига. – Уларга тақлид сифатида қийинишим ҳам рост. Ўзимизнинг сериалларда сохталик кўчилади. Ҳақиқий ҳаёт ва кино воқеаларининг ўртасида ер билан осмонча фарқ бор. Шунинг учун, асосан, хорижий фильм ва сериалларни кўраман.

Ёш йигит-қизлар фақатгина фильм қаҳрамонларидек қийинишга харажат қилаётгани йўқ, улардек феъл-атворига эга бўлишга ҳам интилоқда. Бу миллий менталитет, дунёқарошимиз, аънава ва қадриятларимизга салбий таъсир кўрсатмай қолмайди.

– Сўнгги вақтларда ҳар қандай фильм бошланишидан олдин тамаки ва алкоголь маҳсулотлари хавфлилиги ҳақидаги ёзувлар пайдо бўлмоқда ёки қўриш ёши белгиланганлиги ҳақидаги огоҳлантирувчи ёзув кўрсатилмоқда, – дейди Наима ая Зокирова. – Аммо уни фарзандларимиз ўқийётгани ёки ҳар доим ҳам тушунаётгани йўқ. Уларни ҳар доим ҳам назорат қила олаймиз. Шунинг учун овозлаштириш жараёнида бу кино ва сериалларнинг бошидаёқ овозли маълумот берилса яхши бўларди. Ҳам қўриб, ҳам эшитиб қабул қилиш таъсирлироқ бўлади, деб ўйлайман. Шунда намойиш этилаётган воқеаларга ёшларимиз ҳам руҳан тайёр бўларди.

...Ишдан қайтган қўшнингнинг тоби йўқлигини эшитиб, хол-аҳвол сўраш мақсадида эшикни тақиллатдим. Эшик қия очиб бўлса-да, ҳеч ким овоз бермади. Хавотирланиб, эшикни очиб қара қолдим. Не қўз билан қўрайки, ҳамма оила аъзолари телевизор ичига кириб кетгудек жойлашиб олишган. Қирганимиз ҳам сезишмади. Овоз берсам ҳам ҳеч қимнинг эътиборини торта олмадим. Шунда “Уйингни ўғри уриб кетса ҳам билмайсан-а”, деган ибора сериал кўраётганларга тегишли эканига яна бир бор амин бўлдим.

Барно МЕЛИҚУЛОВА

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

“Тошкент вилояти Зангиота тумани ер тузиш ва кўчмас мулк кадастри” давлат корхонаси томонидан Зангиота тумани, “Харакат” МФЙ, Мусаев З-тор қўчаси, 17-уй учун Азимов Санжар Саидович номига 11.05.2018 йилда берилган ТО 0087846 рақамли кадастр ҳужжатлари йўқолганлиги сабабли БЕКОР ҚИЛИНАДИ

ЎЗГИДРОМЕТ
ХАБАР ҚИЛАДИ

қуниду — 32-34 даража иссиқ бўлади. Ўзгидрометнинг махсус хизмати маълумотига кўра, 26 июнда Тошкент шаҳрининг

Тошкент шаҳрида 26 июнь кунини ҳаво ўзгариб туради, ёнғинларлиқ бўлаёйди. Шарқдан секундида 6-10 метр тезликда шамоа эсади. Ҳарорат кечаси — 19-21, об-ҳаво шароити шаҳар ҳаво муҳитида зарарли моддаларнинг бир оз тарқалиб кетишига имконият яратмайди, ифосланиш даражаси паст бўлади.

Футбол

FIFA WORLD CUP
RUSSIA 2018

Ўтган кунлар давомиди чемпионатда кўплаб қизиқарли ўйинлар бўлиб ўтди. Бироқ мухлислару мутахассисларни уларнинг иккитаси жуда қизиқтираётганди. Булар Бразилия — Коста-Рика ҳамда Германия — Швеция баҳслари эди.

Бразилиянинг муваффақиятли чиқмаган дастлабки ўйинидан сўнг иккинчи беллашув кўп нарсани ҳал қиларди. Яъни бу гал супертўпурар Неймар ҳамда "Реал" ва Коста-Рика терма жамоасининг жуда маҳоратли дарвозабони Кей-лор Навоснинг дуэли кутилатганди.

Ўйин бразилияликларнинг тинимсиз ҳужумлари остида ўтди. Жанубий Америка вакиллари Жезус, Коутиньо, Неймарлар гол киритиш учун жуда қулай вазиятларга эга бўлсалар-да, дарвозада мўжизавий ўйин кўрсатган Навосни доғда қолдириш жуда мушкул эди. Позицияни тўғри танлагани учун у узокдан берилган барча кучли зарбаларни қайтаришга доим ҳозир нозир эди. Шу тариха биринчи бўлим 0:0 ҳисобида аяқланди. Иккинчи бўлимда ҳам тўпурар киритилмаган, афтидан иккинчи дурангдан сўнг бразилияликларнинг ҳоли анча танг кечадиган кўринарди.

Бироқ ҳаммаси ҳакам томонидан қўшиб берилган сўнгги 6 дақиқа давомиди ҳал бўлди. Адолат тантана қилиб, қўшимча вақтнинг дастлабки дақиқасида Коутиньо ҳисобни очди. Ушбу голнинг қиймати юқорилигининг далили яна шунда эдики, Коутиньонинг зарбасидан сўнг тўп Навоснинг оёқлари орасидан ўтиб кетди. Нихоят, шу кунги майдонда энг кўп ҳаракат қилган Неймар ҳам 90+6 дақиқада ўзининг чемпионатдаги дастлабки голини уришга муваффақ бўлди.

Ўйиндаги руҳий босим шунчалик кучли эдики, баҳс аяқлангач, Неймар чимга ўтирган ҳолда ўзининг қувонч кўз ёшларини тўкди.

Германия — Швеция ўйини эса бундан ҳам кескин ва мурасасиз кечди. Қизиги шундаки, янги таркибда майдонга тушган ва мураббийнинг таъкидлашича, ўзига хос тактика танланган ушбу ўйинда Германиянинг чемпионатдаги "қўшиги айтиб бўлиниши"га оз қолди.

Учрашувнинг биринчи бўлимида Германиянинг устунлиги сезилиб турган бўлса-да ҳисобни швед футболчилари Уле Тойвогенен 32-дақиқада очганидан кейин немислар жуда оғир вазиятда қолдилар. Ахир улар амалдаги чемпион бўлсалар-да, иккита мағлубият билан биринчилиكنи тарқ этишлари мумкин эди.

Иккинчи таймда "немис машинаси" ишлаб кетди. 48-дақиқада ярим ҳимоячи Марко Ройс жавоб тўлини киритди. Бироқ, дуранг ҳисоб ҳам Германия термасини қонқиртмасди. Бунинг устига шундай мураккаб вазиятда немислар майдонда ўн киши қолдилар. Шундай бўлса-да кучли иродаларини ишга солиб, тез-тез хавфли ҳужумлар уюштириб турдилар. Бежиз Германия терма жамоаси доимо охириги сониягача кураш олиб боради, демасдилар. Қўшимча вақт-

нинг сўнгги сонияларида жарима майдончасининг чап ўткир бурчагидан шведлар дарвозасига жарима зарбаси белгиланди. Қарангки, Тони Крооснинг берган кучли бурама зарбаси орқали тўп ҳеч кимга тегагани ҳолда айланиб дарвоза тўрига тушди. Мана бунга фантастик натижа деса бўлади.

Шундай қилиб, ушбу "F" гуруҳда жуда гаройиб вазият юзага келди. Ҳатто иккала ўйинни галаба билан аяқлаган мексикаликлар ҳам йўлланмани кўлга киритдилар, дея олмаймиз Зеро, Швеция Мексикани, Германия Жанубий Ко-

кейинги босқич сари яқинлашишди.

Кеча Англия футболчилари иккинчи бор майдонга тушиб Панама терма жамоасига қарши тўп суришди. Фаворитлар қаторига кирувчи инглизлар биринчи бўлимининг

ўзига бешта жавобсиз тўп киритдилар. Иккинчи тайм эса 1:1 ҳисобида аяқланди. Жаҳон чемпионатларида ўзларининг энг йирик галабаларини кўлга киритган англияликлар таркибда жамоа сардори Гарри Кейн учта тўп киритиб (иккитасини пенальтидан) икки тур якунидан сўнг жами бешта гол

билан тўпурарлар баҳсининг ағона етакчисига айланди. Қизиги шундаки, команданинг марказий ҳимоячиси Жон Стоунз иккита гол киритишга муваффақ бўлди.

Ушбу ўйиндан кейин Бельгия ва Англия 6 тадан очко тўплашди — уларнинг тўплар нисбати ҳам бир хил — 8:2. Охириги турда улар ўзаро баҳс юритишди ва унда гуруҳ голиби аниқланади.

Япония — Сенегал беллашуви ҳам жуда кескин ва мурасасиз кечди. Адақалик футболчилар 11-дақиқада ҳисобни очган, 71-дақиқада яна олдинга ўтиб кетган бўлсалар-да, Такаши Инуи ва Кэйсуке Хонданинг голлари ҳисобига ўйинда 2:2 ҳисобидаги дуранг натижа қайд этилди. Ушбу жамоалар жамгардан очқолари сони тўрттага етди.

Кеча сўнгги ўйинда колумбиялик футболчилар Польша жамоасини қутилмаганда йирик 3:0 ҳисобида енгдилар. Бу Польша термаси чемпионат билан хайрлашди, демасдир.

Ҳозирча чемпионатда фақат иккита тур ўйинлари ўтказилган бўлса-да, чемпион англияниши мумкинлиги ҳақида фикр туғилади. Ушбу кутлуғ номга тезкор ва сермахсул ўйин кўрсатаётган Бельгия ва Хорватия футболчилари лойиқ қўринад. Шунингдек, Бразилия ва Англия термалари ҳам тобора очилиб бормоқда. Жуда кучли таркибга эга Испания ҳамда Франция терма жамоалари ҳам чемпионатда ҳали ўз сўзларини айтдилар ва голиблик сари кураш олиб борадилар, деб ўйлаймиз.

Дилшод ИСРОИЛОВ

Саломатлик

ЎТКИР ЮҚУМЛИ ИЧАК КАСАЛЛИКЛАРИДАН САҚЛАНИҲ

Мана ўлкамизда жазирама иссиқ кунлар бошланиб, мева-сабзавот ва полиз экинларининг айни пишиқчиликка кирган бир давридир. Шундай экан, ушбу маҳсулотлар бозор расталарида ўз таровати билан ҳар бир киши эътиборини жалб этади. Ҳатто бозор расталарининг ўзидаёқ маҳсулотларни ювмасдан туриб мазасини татиб кўрамиз.

Лекин, уларнинг санитария-гигиеник ҳолати, шунингдек, текширув лабораторияларидан ўтказилган таҳлиллари билан қизиқмаймиз. Бунинг натижасида ўткир юқумли ичак касалликларига чалиниб қолишимиз ҳеч гап эмас.

Ўткир юқумли ичак касалликларига қорин тифи, салмонеллэз, ичбурғу, вирусли гепатитнинг "А" тури, рота вирусли гастроэнтерит ва бошқа бир қатор касалликлар кирди. Бу касалликларнинг барчасига мавсумийлик хос бўлиб, йилнинг иссиқ кунларида кўпроқ учрайди. Ўткир юқумли ичак касалликларини ташқи муҳитга анча чидамли бўлган бактерия ва вируслар кўзғатади. Ичак инфекциялари кўзғатувчиларнинг барчаси ташқи муҳитга анча чидамли бўлади. Масалан, қорин тифи микроблари оқор сувда, сабзавот ва меваларда 5 кундан — 10 кунгача, кўлмак сувда 1 ойгача, нон ва нон маҳсулотлари юзасида 50 кунгача туриб сақланади. Салмонеллэз кўзғатувчилари озиқ-овқат маҳсулотларида қулай шароитларда кўпайиши ҳам мумкин. Мазкур касаллик кўзғатувчиларнинг манбалари бемор ва бактерия ташувчилар ҳисобланади. Улар юқумли касаллик кўзғатувчиларини асосан ўзларининг ахлатлари билан ташқи муҳитга чиқаради ва атроф-муҳитни шу касалликлар кўзғатувчилари билан ифлослантиради.

Ўткир юқумли ичак касалликларининг юқуш йўллари бир-бирига ўхшаш бўлсада, уларнинг ҳар бирининг етакчи юқуш омиллари бор. Масалан, қорин тифи касаллигида етакчи юқуш омилли сув ҳисобланади, ичбурғу ва салмонеллэз касалликларида эса етакчи юқуш омилларига озиқ-овқат маҳсулотлари кирди. Ўткир юқумли ичак касалликлари маийший мулкот йўли билан ҳам юқади. Барча ўткир юқумли ичак касалликлари одамларга касаллик кўзғатувчилари билан ифлосланган озиқ-овқат маҳсулотлари ва сув истеъмол қилиш натижасида ҳамда мулкот йўли билан фақат оғиз орқали юқади.

Иссиқ кунларда ўткир юқумли ичак касалликларининг фаоллиги ошади. Аҳоли кўпроқ сув, ҳар хил чанқовбосди ичимликлар ичади, мева-сабзавот, кўкатлар истеъмол қилади ҳамда касаллик кўзғатувчилари билан ифлосланган озиқ-овқат сув хавзаларида чўмилди ва шу жараёнларда улар ўзларига ўткир юқумли ичак касал-

ликларини юқтириб олиши мумкин. Касаллик асосан мавсумий ҳисобланиб, йилнинг ёз ва куз фаслларида кўпроқ учрайди.

Касаллик кўзғатувчиларининг одам организмга тушиб, токи касалликнинг илк аломатлари пайдо бўлгунча маълум бир вақт ўтади. Бу давр белгиланган кечадиган ва у касалликнинг яширин даври ҳисобланади. Ўткир юқумли ичак касалликларида бу давр бир неча соатдан 21 кунгача давом этиш эҳтимоли бор. Салмонеллэз касаллигида яширин давр 6 соатдан 2 кунгача, ичбурғу касаллигида 2 кундан 7 кунгача, қорин тифида 7 кундан 21 кунгача ва вирусли гепатитнинг "А" турида 7 кундан 35 кунгача давом этади. Бу давр айрим ҳолатларда қисқариши ва чўзилиши ҳам мумкин. Аксарият ўткир юқумли ичак касалликларига чалинган беморларда ҳолисилик, кўнгил айниши, қусиш, ичининг суяқ кетиши, тана ҳароратининг кўтарилиши каби аломатлар қайд этилади. Беморларга ўз вақтида тегилли тиббий ёрдам кўрсатилмаса, бу касалликлар ўзидан асоратлар қолдириши мумкин. Буларга ичаклар фаолиятининг бузилиши, ичакдаги яра-лардан қон кетиши, ичак деворларининг тешилиши, ўткир буйрак етишмовчилиги ҳамда бошқа бир қатор асоратлар кирди ва баъзида бу асоратларнинг айримлари кўнгилсиз ҳолатларга олиб келади.

Аҳолини тоза ичимлик суви билан таъминлаш, санитария тозалиги ва ободонлаштириш ишларини мунтазам амалга ошириш, умумий оқовланиш, озиқ-овқат маҳсулотларини ишлаб чиқариш ва уларнинг савдоси билан шугулланган қорхоналарда санитария қоида ва талабларига риоя қилиш ҳамда аҳолини санитария маданиятини кўтариш ўткир юқумли ичак касалликларининг олдини олишда муҳим аҳамият касб этади. Бунинг учун овқатланишдан олдин, ҳолатхонадан чиқадан сўнг қўлларни со-вунлаб ювиш, тирикчюларни вақтида олиш, ўз сочигадан фойдаланиш ўткир юқумли ичак касалликларининг олдини олишда муҳим роль ўйнайди.

Азизбек НИЗАМОВ,
Жамият саломатлиги ва соғлиқни сақлашни ташкил этиш илмий тадқиқот институти Тошкент шаҳар бўлимаси директор ўринбосари

Одамнинг қомати тўғри бўлса, у келишган, чиройли кўринади. Халқ орасида соғлом қиз ва йигитларни қадди-қомати келишган, гўзал деб таърифлашади. Чиндан ҳам қоматнинг тўғри бўлиши инсонга ҳусн, гўзаллик бахш этади. Қоматнинг қийиқ бўлиши ёки бошқа шу каби нуқсонлар ҳар қандай чиройли одамни ҳам хунук кўрсатади.

ФАРЗАНДИНГИЗ ХУШ ҚОМАТ БЎЛСИН

Боланинг яхши ривожланиши ва унинг тўғри юриши, ҳаракат қилишида умуртқа поғонасининг анатомик-физиологик тузилиши муҳим аҳамиятга эга.

Ўзбекистон Республикаси Илмий-техникавий ва тиббиёт ҳужжатлари Марказий давлат архиви сақловида Республика-миз илм-фан ва тиббиёт соҳалари ривожланишида улкан ҳисса қўшган атоқли олимларнинг шахсий фондлари мавжуд. Шундай олимлардан бири Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган тиббиёт ходими, травматолог-ортопед Сами Манноновдир. У Ўзбекистон Республикасида биринчи мартаба сколиоз касаллигини мукамал ўрганган олим. Кўплаб олимлар ва ортопед мутахассисларга устоз бўлган С.Манноновга 2003 йил "Травматология ва ортопедия" мутахассислиги бўйича олий малака тоифаси берилган. 1998-2003 йилларда 1106 та 20 хил мураккаб операцияларни амалга оширган ва ёрдамлашган. 100 дан ортиқ илмий ишлар муаллифи бўлган олимнинг шахсий фондида сколиоз касаллигига оид ёзилган бир қанча мақолалари ҳамда услубий қўлланмалари сақланади. Сколиоз олимнинг илмий изланишлари натижасида ёзилган ишларидан келиб чиқиб бу касалликнинг олдини олиш тўғрисида маълумот бермоқчимиз.

Сколиознинг олдини олиш бола туғилган биринчи кундан бошланади. Маълумки, бола ҳаётининг биринчи кунлари мурғак бўлиб, танасини қимирлата олмайди, қўл ва оёқларининг ҳаракати тартибсиз бўлади. Бола 2 ёшга тўлиб мустақил юра бошлаганда умуртқа поғонаси нормал физиологик ҳолатда бўлади, яъни бўйин ва бел қисми олдинга қараб қийшайган бўлиб, бўйин ва бел лордоз, кўкрак ва думғазга қисми орқага қийшайиб, кифоз ҳосил қилади. Шу даврда бола бадантарбия билан шугулланиши, очик ҳавода юриши, чўмилиши ва бола организмни чинқиртириш шарт.

Сколиозни олдини олишнинг иккинчи даври болалар боғча даврида бош-

ланади. Бу даврда болалар кундан кунга ўсаётгани сезилинади. Боғчада болаларнинг овқатланиши, дам олиши ва ухлашиши яхши ташкил қилиш, гигиеник жиҳатдан тўғри парвариш қилиш учун пухта назорат ўрнатиш лозим. Муассасада гимнастика, умумий массаж ва турли ўйинларни ташкил қилиш бола организмнинг ривожланишида муҳим аҳамиятга эга бўлади. Болани нафасини тўғри олиш, қоматини расо тутиш ва қоматини чиройли қилишга ёрдам берадиган машқларни бажаришга, столда тўғри ўтиришга, қаламини тўғри ушлашга, ўқиш, расм солиш ҳамда ёзишга ўргатиш керак. Болалар боғчаси ходимлари кўзда тутилган тадбирларни ўз вақтида бажаргандагина болалар бакуват, соғлом бўлиб ўсадилар. Боланинг ётадиган ўрни албатта текис бўлиши керак.

Касалликнинг олдини олишнинг учинчи даври мактабга қадам қўйганидан бошлаб, биттиргунгача қадам давом этади. Бу даврда бола балоғатга етади, ҳаётида муҳим ўзгаришлар рўй беради.

Юқорида айтилганлардан ташқари, бола овқати тўла сифатли бўлиши, асал, мева, сабзавотлар, сут, гўшт, балик, витаминлар ҳамда сут маҳсулотларидан тайёрланган овқатларни доимий равишда истеъмол қилиши керак. Болаларнинг жисмоний ва ақлий жиҳатдан ривожланиши жисмоний ва ақлий тарбиянинг тўғри ташкил қилинишига боғлиқ.

Ўзбекистон Республикаси Илмий-техникавий ва тиббиёт ҳужжатлари Марказий давлат архиви сақловидаги турли соҳаларга оид маълумотларнинг айрилмалари билан сизни таништириб ўтдик. Ўйлаймизки, бу каби инсон саломатлигига ижобий таъсир кўрсатувчи маълумотлар барчага асқотлади.

Саодат КУЧКАРЕВА,
Ўзбекистон Республикаси Илмий-техникавий ва тиббиёт ҳужжатлари Марказий давлат архиви катта илмий ходими

"101"

ЛОҚАЙД БЎЛМАНГ!

Олов, "тилсиз ёв" учун мулкнинг катта-кичиги бўлмайди. Аланга олгач, мулк қадр-қиммати қулга айланиши мумкин. Шундай ҳодисаларнинг содир бўлмаслиги учун эса фуқароларнинг ўзи ташаббускор бўлиб, ёнғин хавфсизлиги қоида талабларини бажаришлари, фарзандларига ҳам ўргатишлари лозим.

Миробод тумани ЁХБ сиздан қуйидаги ёнғинга қарши қоидаларга риоя қилишингизни сўрайди: газ ўчоқлари жойини ўзбошимчалик билан ўзгартириш тақиқланади, уйдан чиқа туриб газни ўчиришни унутманг, газ чиқаётганини сезсангиз чироқни асло ёқманг, ёқиб қўйилган электр иситиш асбобларини, электр дазмол, плита ва телевизорларни қаровсиз қолдирманг, болаларни уйда ёлғиз қолдирманг.

Ҳаётимизнинг барча жабҳаларида ёнғин хавфсизлиги қоидаларига риоя қилишда масъулиятимизни оширайлик. Бу билан ўз ҳаётимиз, давлатимиз ҳамда шахсий мулкимизни ёнғин офатидан асраган бўламиз. Ёнғингизда бўлсин, ёнғинни ўчиришдан кўра, унинг олдини олиш осонроқ!

Абдор ХАЛИЛОВ,
Миробод тумани ЁХБ инспектори,
кичик сержант

Кундан кунга гуллаб-яшнаб бораётган мамлакатимиз, шу жумладан пойтахтимизнинг аянада чирой очилишига ҳисса қўиш ҳар биримизнинг олдимиздаги бурчдир. Ўзимиз, ақинларимиз ва уй-жойимизни ёнғин офатидан сақлаш ҳам шу йўлдаги ҳаракатлардан саналади.

Айниқса, газ ёки электр иситиш асбобларидан нотўғри фойдаланиш, уларни ўз билганларича тузатиш, қаровсиз қолдириш, бефарқлик, умуман ёнғин хавфсизлиги қоидаларига амал қилмаслик ҳолатлари ёнғинга сабаб бўлувчи омиллардан. Фуқароларимиз ақсарият ҳолларда шу каби хавфсизлик қоидаларини билишадилар, лекин етарлича эътибор қилишмайди. Айримлар ҳатто кўра-била туриб қоидаларни бузишадилар, гўёки бу уларга тааллуқли эмасдек. Оқибатда эса ёнғин содир бўлиб, катта зарар келтириши мумкин.

Ёнғин хавфсизлиги хизмати ходимлари ана шундай фалокатларнинг олдини олиш мақсадида кишиларнинг хонадонларига бориб, ёнғинга олиб келиши мумкин бўлган ҳолатларни аниқлаб, бартафат этишга катта аҳамият қаратишмоқда. Шунингдек, жойларда аҳоли билан учрашувлар ўтказиб, бу борадаги камчиликларни ўз вақтида бартафат этиш бўйича йўриқномалар ва кўрсатмалар ҳам бериб келишмоқда.

Зокиржон БОЙМАТОВ,
Юнусобод тумани ЁХБ инспектори, сержант

Ҳар биримиз ҳаётида оловдан фойдаланамиз, лекин ҳамма ҳам тартиб-қоидаларга амал қилмайди.

Агар биз кундалик турмушимизда содир бўлаётган ёнғинларни таҳлил қилсак, ақсарият ҳолларда бундай офатлар ўзимизнинг бепарволигимиз, ёнғин хавфсизлиги қоидаларига риоя этмаслигимиз оқибатида юзага келаётганлигининг гувоҳи бўламиз. Билиб туриб ўзи ва мол-мулкни хатарга қўйишадилар. Қўпчилик фуқаролар уйларида электр тизимини ўзлари билганча хавфсизлик қоидаларига риоя қилмасдан таъмирлашади. Худди шундай ҳолатларни қорхона, ташкилот, аҳоли турар жойларида ҳам учратиш мумкин.

Ҳар бир инсон ўзи ҳулоаса чиқариши зарур. Чунки ёнғин уй қурилмалари ва жиҳозларини қулга айлантиради. Ушбу офат кўплаб инсонлар ҳаёти, соғлиғи, ёшлигини ўзи билан олиб кетади. Бир умрга мажруҳга айлантиради. Шунинг учун биз Ёнғин хавфсизлиги бўлими ходимлари барчани оғоҳликка чақирамиз.

Н.ҲИММАТОВ,
ЁХБ кичик инспектори, сафдор

Кишилар "Ўз ўйинини ўзинг асра" шioriни асосан мол-мулкни беғоналар таъовуздан сақлашни тушунади.

Аммо ўзимиз, ақинларимиз ва уй-жойимизни ёнғин офатидан сақлаш ҳам хавфсизликнинг ажралмас бир қисмидир. Бу эса ҳаммиса ҳамма ерда масъулиятли бўлишни талаб этади. Чунки эҳтиётсизлик ёки бошқа бирор сабаб билан келиб чиққан ёнғин оқибатида уй ёки ишхона, у ерлардаги моддий бойликлар чин маънода ёнғин қулга айланиши ҳеч гап эмас. Энг аянчиларис эса ўт балоси сабабли инсонлар ҳаёти ҳам завол топиши мумкин.

Бу борада ноҳушликларнинг олдини олиш учун аҳоли орасида ёнғинга қарши курашни қўйиштириш бўйича учрашувлар ўтказиб, оммавий ахборот воситалари орқали ҳам тарғибот ва ташвиқот ишлари олиб боришмоқда.

Ислом ХУСАНОВ,
Учтепа тумани ЁХБ инспектори, сержант

Тошкент шаҳар ИИББ Ёнғин хавфсизлиги бошқармаси ва унинг қўйи тизим ходимлари томонидан мунтазам аҳоли яшаш жойлари, қорхона, ташкилот, муассаса, айниқса мактаб ва Меҳрибонлик уйлари, мактабгача таълим ва даволлаш муассасаларида ёнғин хавфсизлигини таъминлашга қаратилган кенг қамровли профилактик тадбирлар амалга ошириб келинмоқда.

Бу тадбирлар давомиди қорхона ва ташкилотларнинг видеокузатув камералари билан таъминланиши, газ ва электр ускуналаридадан нотўғри фойдаланишлари, носоз иситиш печаларини ишлатиш, ёш болаларнинг шўхлиги оқибатида содир бўлаётган ёнғинлар ва уларнинг оқибатлари ҳусусида тушуштириш ишлари олиб борилади. Ёнғиннинг олдини олишга оид ушбу тадбирларга фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, газ ва электр таъминоти идоралари ходимлари жалб этилади.

Қорхона ва ташкилотларда ўтказилган ёнғинга қарши тадбирлар давомиди аниқланган камчиликларнинг бартафат этилиши юзасидан давлат ёнғин назорати томонидан тасвия этилган тадбирлардан бўғунги кунда жуда катта натижаларга ва ёнғин хавфсизлиги талабларини бузганликларни учун раҳбар ва жавобгар шахсларга нисбатан жарималар солиниди. Ёнғин қийш хавфи бўлган қорхона, цех ва оғборхоналардан фойдаланиш вақтинча тўхтатилади ҳамда носоз электр мослама, агрегат ва ускуналари ишлатиш тақиқланди. Бу каби ишларнинг бари "тилсиз ёв"нинг олдини олишга қаратилган.

Мурод КУЧКАРОВ,
Тошкент шаҳар ИИББ ЁХБ ЁН ва ПБ бош мутахассиси, майор

Тошкент оқшоми

МУАССИС: ТОШКЕНТ ШАҲАР
ҲОКИМЛИГИ

Манзил: 100029,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32

ТЕЛЕФОНЛАР:
Эълонлар: (0-371) 233-28-95.
Факс: (0-371) 233-29-55

2007 йил 19 январда Тошкент шаҳар
Матбуот ва ахборот бошқармасида
02-1-рақам билан рўйхатга олинган

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки
«Тошкент почтаменти»га — 233-74-05 телефонига мурожаат қилишнинг мумкин.

Газета таҳририят компьютер марказида терилди ва саҳифаланди.

«Шарқ» наشريёт-матбаа акциядорлик
компанияси босмаҳонаси. Қорхона
манзили: Буюк Турон кўчаси, 41-уй

Бош муҳаррир
Акмал АҚРОМОВ

Ҳажми — 2 босма табоқ, офсет усулида босилади.
9418 нусхада босилди.
Қоғоз бичими А2

Нашр учун масъул
О. Ҳазратов

Топшириш вақти: 13.00
Босишга топширилди: 15.00